

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів ІV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Ісайчева К.К., Каплаушенко А.Г., Самелюк Ю.Г.</i>	
ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	134
<i>Козиряцька С.А.</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	135
<i>Кришталь В.М.</i>	
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	138
<i>Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П., Черчесова О.Ю.</i>	
ЗМІНА ПІДХОДІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ПОКАЗНИКА ЯКІСНОЇ УСПІШНОСТІ З ДИСЦИПЛІНИ «БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ» У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА» ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ	139
<i>Крупей К.С., Деген А.С., Кравченко Г.В.</i>	
ЖАНР ІНТЕРВ'Ю ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ СТУДЕНТАМИ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО Й АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ	140
<i>Кулакова О.М.</i>	
ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	142
<i>Мазулін О.В.</i>	
САМОСТІЙНА РОБОТА ФАРМАЦЕВТИВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» В УМОВАХ ON-LINE НАВЧАННЯ	143
<i>Масік Н.П.</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ СТАРШИХ КУРСІВ	144
<i>Пилипенко В.В.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС	145
<i>Рогова А.В.</i>	
ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ В МЕДИЦИНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	146
<i>Самойленко О.В., Малахова В.В.</i>	
СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО МІКРОКЛІМАТУ В ГРУПІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	149
<i>Сепетий Д.П.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ФІЛОСОФІЇ СВІДОМОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ PhD В МЕДИЧНИХ ЗВО	150
<i>Сидоренко О.В., Денисенко О.М.</i>	
ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ І ПРОБЛЕМИ	151
<i>Соляненко О.Л.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	154
<i>Соляник О.В.</i>	
СИТУАЦІЙНО-РОЛЬОВА ГРА У ВИВЧЕННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	155
<i>Стиця Н.В., Школова О.П.</i>	
ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ТЕРАПІЯ	156
<i>Ткач А.В.</i>	
ДЕРЖАВНА МОВА – МОВА ФАХОВОГО СПІЛКУВАННЯ	157
<i>Точиліна Т.М., Точилін А.В.</i>	
ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ МЕДИЧНОЇ ТА БІО-ЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	158
<i>Уварова О.О.</i>	
ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА «ІМІДЖ ЛІКАРЯ»: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКЛАДАННЯ	159

формування мислячої людини. Досягнення цієї мети вимагає, звичайно ж, засвоєння низки філософських категорій, ідей, підходів – і цьому дистанційні методи навчання можуть значно посприяти. Але всього цього недостатньо, якщо ці знання залишаються лише агрегатом ретельно засвоєної інформації, і не відбувається якісний стрибок – вироблення у студента навичок критичного мислення. А останнє неможливо без творчого залучення до колективного розумового процесу у навчальній аудиторії.

Дистанційне навчання дає можливість запровадити інтерактивні технології у навчальний процес. Дає змогу слухачеві (студенту) отримати повноцінну вищу освіту чи підвищити кваліфікацію. Зокрема, виокремлюємо низку переваг, таких як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність та інтернаціональність. Треба враховувати, що завдяки ефективному використанню навчальних інструментів, легкому коректуванню електронних навчальних матеріалів та їх широкій доступності дистанційне навчання значно дешевше традиційного.

Таким чином, дистанційне навчання надає студентам цілодобовий доступ до навчальних матеріалів, регулярну підтримку та консультації навчально-педагогічного складу вишів, онлайн-відеолекції та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного та якісного процесу навчання. Проте, водночас, залишається найважливішим і найскладнішим завданням дистанційної моделі навчання – зміна особистісного ставлення як викладача, так і студента до самоосвіти та саморозвитку: потреба проходження через репродуктивну систему, підхід до навчання для розвитку продуктивної творчої розумової діяльності. Тому дистанційне навчання як цінний освітній ресурс можна і потрібно продуктивно використовувати в процесі викладання соціально-гуманітарних дисциплін. Та важливо не витіснити найбільш традиційні, перевірені століттями методи викладання філософії у закладі вищої освіти.

САМОСТІЙНА РОБОТА ФАРМАЦЕВТІВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» В УМОВАХ ON-LINE НАВЧАННЯ

*Мазулін Олександр Владиленич,
доктор фармацевтичних наук,
професор, професор кафедри клінічної фармації,
фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії,
Запорізький державний медичний університет*

Навчання в інтернатурі є обов'язковою формою післядипломної освіти фармацевтів. Інтенсивне впровадження сучасних on-line технологій навчання у системі вищої освіти потребує суттєвого підвищення вимог до ефективності та якості цього процесу, змін у взаємодії викладача з певним контингентом учнів.

Однією з провідних дисциплін при цьому є «Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів» для дослідження сировини та препаратів синтетичного та природного походження. Фармацевти-інтерни при цьому повинні засвоїти питання теоретичного обґрунтування та практичного застосування нових методів хімічного та фізико-хімічного аналізу в сучасному контролі їх якості.

Потрібне всебічне підвищення ролі самостійної роботи фармацевта-інтерна в отриманні необхідного рівня знань під час проведення навчального процесу та підготовці до Крок-3. Він потребує докорінних змін спілкування інтернів з викладачем під час проведення лекцій, практичних та семінарських занять.

Сучасні інформаційні on-line технології та дистанційне навчання є важливим елементом розвитку глобального освітнього простору, особливо у надзвичайних епідеміологічних умовах або воєнного стану.

Найважливішу роль має активна участь обох сторін у навчальному процесі, широке та постійне застосування спеціалізованих сервісів для пошуку та опанування відповідною інформацією для самостійного навчання.

Дистанційні освітні on-line технології у програмі Microsoft Teams дозволяють фармацевту-інтерну активно засвоювати учбовий матеріал з контролем якості цього процесу з боку викладача. Найбільш доцільно на нашу думку для самостійного опанування деякими розділами дисципліни застосовувати дистанційні технології у формі on-line курсів за вибором.

Для засвоєння відповідного інформаційного матеріалу фармацевтам-інтернам потрібен активний постійний діалог з викладачем за допомогою засобів дистанційного навчання та корпоративної пошти. На жаль сучасною типовою робочою програмою дисципліни передбачено викладання тільки основних положень з питань якості, стандартизації та сертифікація лікарських засобів, які застосувати на практиці інколи дуже складно без отримання додаткових знань. Це пов'язано з різноманіттям професійних завдань, які приходиться виконувати майбутнім фахівцям сучасної фармації. Тому для того, щоби відповідати вимогам часу, їм потрібно постійне оновлювати набути знання за самостійною роботою та підвищувати таким чином рівень кваліфікації. Найбільш зручно це робити на наш погляд з застосуванням розповсюдженій та достатньо надійної програми Microsoft Teams з контролем з боку викладача.

Дуже важливим фактором активізації самостійної роботи у процесі навчання є можливість спілкування в on-line режимі фармацевтів-інтернів з викладачами дисципліни. Учасники процесу можуть переглядати запропоновані завдання необмежену кількість разів і повертатися до них крізь деякий час. Швидкість навчання дозволяє навчатися у темпі, відповідному до особистих вимог учнів.

Ефективність самостійного навчання більш ніж інших форм освіти, залежить від способів надання навчальних матеріалів, контролювання роботи учнів і контактування їх з викладачем. Тому для широкого розвитку цієї форми насамперед необхідно впровадження новітніх ефективних засобів комунікації.

Фармацевти-інтерни повинні активно залучатися до дискусій з вирішенням при цьому спілкуванні актуальних питань дисципліни, пов'язаних з ідентифікацією синтетичних та природних лікарських засобів, встановленням особливостей призначення та можливої побічної дії фітопрепаратів та функціональних харчових продуктів.

Для підвищення ефективності самостійної роботи розроблені та активно використовуються відповідні on-line курси з актуальних питань дисципліни. Контент курсів повинен поділятися на розділи і компоненти, що побудовані на основі щотижневого планування.

Інформаційний матеріал для самостійного навчання повинен бути представленим текстами, ілюстраціями, відеоматеріалами, постійно доступними для ознайомлення. Контроль за засвоєнням матеріалів проводиться за допомогою підсумкових тест-питань.

На сайті курсу інтернатури повинні бути надані додаткові матеріали, що включають методичні розробки, дидактичні матеріали, контрольні питання для підготовки до складання ліцензійного іспиту Крок-3 «Фармація» та Державного іспиту, перелік першоджерел.

Слід зазначити, що при самостійному опануванні певними розділами дисципліни у інтерна повинна бути присутня міцна особиста мотивація, вміння отримувати знання з мінімальною підтримкою з боку викладача.

Таким чином, самостійне навчання фармацевтів-інтернів з деяких розділів дисципліни «Якість, стандартизація та сертифікація лікарських засобів» у програмі Microsoft Teams дозволяє підвищити ефективність процесу підготовки до складання ліцензійного іспиту КРОК-3 та Державної атестації при одночасному формуванні навиків активного самостійного засвоєння матеріалу.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ СТАРШИХ КУРСІВ

*Масік Надія Прокопівна,
д.мед.н., професор, професор ЗВО
кафедри внутрішньої медицини №2
Вінницького національного медичного університету
ім. М.І. Пирогова*

Колись всесвітньовідомий політик, президент Південно-Африканської республіки, Нельсон Мандела сказав: «Освіта – це найпотужніша зброя, яку ви можете використати, аби змінити світ».

Процеси реформування освіти в Україні – це нагальна потреба становлення особистості громадян в її тісному поєднанні з культурними цінностями [1, с. 3]. Одним із напрямків підвищення педагогічних компетентностей науково-педагогічних працівників професійно-орієнтованих (клінічних) кафедр медичних університетів є запровадження принципів і методів спеціалізації в педагогіці. Так, видатний польський вчений З. Вятровський виявляє такі важливі тенденції, як зростання соціальних запитів на педагогічні знання в різних галузях життя і діяльності, а також на загальну тенденцію до спеціалізації, без якої не можна навіть говорити про розвиток сучасної науки. При цьому вчений, обґрунтовуючи спеціалізацію в педагогіці, пропонує